

De Ballade van Pluisje

Albert Schoobaar wil jongeren aan het denken zetten

De Ballade van Pluisje is het nieuwe stuk van veelzijdig acteur en artistiek leider van Teatro KadaKen Albert Schoobaar. Na de premièrevoorstellingen op 9 en 10 augustus doorkruist het theaterstuk ons eiland, op zoek naar antwoorden én een goed gesprek.

Door Margo Groenewoud

De ouders van Pluisje, Orlando en Enid, komen dit schooljaar naar zo mogelijk alle scholen van Curaçao. Er is iets tragisch gebeurd met

hun 15-jarige zoon. Nu komen zij hun verhaal aan alle jongeren vertellen, want iedereen moet weten in welke ellende zij terecht zijn gekomen. En wat volgens hen de oplossing is; je kunt maar beter geen kinderen krijgen. Wanneer zij het klaslokaal instappen worden de leerlingen in rap tempo deelgenoot gemaakt van het verleden en heden van Pluisje, wiens echte naam overigens Newton is.

Voor haar nieuwe theaterproductie koos Teatro KadaKen bewust een intieme, kleine maar indringende setting. Zoals in al hun producties willen de makers aan de hand van theater in gesprek komen met jongeren over actuele, soms moeilijke thema's. KadaKen werkt met een kleine groep van zowel ervaren als minder ervaren jonge acteurs. Hierdoor, en door experimentele theatervormen, bereikt zij dat het publiek zich goed en snel identificeert met de dilemma's die in het stuk gepresenteerd worden.

Voor artistiek leider Albert Schoobaar is dit ook zijn debuut als regisseur bij Teatro KadaKen. Ik sprak hem tijdens de re-

petities in een klaslokaal van de Skol Avansá Amador Nita. Direct bij binnenkomst valt op hoe grondig Schoobaar, die het stuk ook schreef, met zijn acteurs te werk gaat. Aan alle muren hangen grote vellen papier waarin de karakters uitgewerkt zijn. Doorhalingen, aanvullingen en aantekeningen laten zien dat tijdens het spel nog voortdurend aangescherpt wordt. De karakters moeten helemaal 'kloppen', geloofwaardig zijn. Wie de vorige producties, *De deconstructie van Edsel K.* of *Tisha* heeft gezien, zal dit niet verbazen. Juist de enorme herkenbaarheid, de diepgang en 'echtheid' van de personages en hun dilemma's geven de stukken hun kwaliteit.

Albert, hoe gaat de regie je af?
„Regisseren is keuzes maken, dat is wat ik altijd mee heb gekregen van onze vaste regisseur en nu mijn coach, Silvia Andringa. In de praktijk was dat weer even wennen. Ik ben na een aantal voorstellingen onder regie van Silvia niet meer de medewerker maar de manager. Nu de grootste knopen doorhaakt zijn ben ik er wel door-

Albert Schoobaar, met op de achtergrond de werkvelden waarop nog van alles aan het stuk aangepast wordt.

heen. Ik voel me steeds zekerder worden.”

Vanwaar de titel 'De Ballade van Pluisje'?

„De ouders van Pluisje hebben vanaf zijn geboorte in alles het beste voor hem willen doen. Ze zijn uit de volkswijk waarin ze opgroeienden verhuisd, hebben zich verder ontwikkeld en goede banen gekregen. Nog voordat Pluisje geboren werd zijn ze begonnen met het schrijven van een lied voor hem dat ze - zoals een bestaande traditie is in delen van Afrika - bij elke mijlpaal van zijn leven hebben gezongen. Toen hij ouder werd, bleven zij de tekst van de ballade

aanvullen. Tot Pluisje zo'n 8 jaar oud was, toen is daar een beetje de klad in gekomen. Dat is - zo zul je in het stuk zien - typerend voor de veranderende omstandigheden waarin Pluisje opgroeit. Vandaar de titel.”

Wat is de kern van het stuk, welk thema staat centraal?

„Pfoe, je kunt er op verschillende manieren naar kijken en er veel over zeggen. Maar voor mij is aandacht voor elkaar toch wel het thema dat de kern vormt. Wij vinden veel in ons leven belangrijk, niet in de laatste plaats onze dierbaren, onze ouders en kinderen, maar maken we de keuzes die daarbij passen? Zijn

we er echt voor elkaar zoals we willen zijn? Daarmee raken we ook aan het thema geluk; geluk is vaak iets dat we nastreven. We doen dingen om straks gelukkig of gelukkiger te zijn. Maar we leven nu. Dus de vraag kan ook zijn: hoe kun je nu gelukkig zijn?”

Is dat actueel?

„Ja ik vind van wel. Ik denk dat veel mensen het gevoel hebben opgesloten te worden, dat het leven aan te voorbij vliegt. Met soms dramatische consequenties.”

En vroeger was alles beter?

Lachend: „Dat hoor je mij niet

zeggen. Juist niet. Daarmee plaats je jezelf buiten de situatie. Ik kijk liever naar de realiteit en wil met mijn stukken ook daarover in gesprek gaan. Wat kun je doen om iets te voorkomen of te veranderen? Kun je de mallemolen waarin je terecht bent gekomen stoppen?”

Dat lijkt me vooral voor het volwassen publiek herkenbaar.

„Misschien, maar in een gezin maakt iedereen deel uit van de situatie. Ook van die mallemolen. Een kind kun je zien als slachtoffer wanneer het iets te kort komt, maar ook als een onderdeel van het geheel. In mijn gesprekken met jongeren naar aanleiding van onze producties is dit een steeds terugkerend thema. Natuurlijk, sommige jongeren is heel veel aangedaan en dingen zijn soms echt de schuld van de omgeving. Toch is de vraag uiteindelijk, ook als je nog niet volwassen bent: wat doe jij er mee? Kun je zelf zien wat iets met je doet, hoe het voor jou voelt? En als je dat weet, wat zijn je opties? Die zijn er wel degelijk, voor iedereen, ook de jongeren. Het begint met bewustwording van de situatie.”

Hoe verwerk je zo'n gedachte in het stuk?

„In onze producties zullen we nooit een expliciete mening neerzetten. We maken het dilemma voelbaar en zichtbaar. In dit stuk spelen we met heden en verleden door afwisselend scènes te hebben in het nu - met die ouders die hun verhaal komen doen in de klas - en flashbacks. Daardoor moet je als toeschouwer ook meegaan in het

Pluisje met oom Jack en Mel.

FOTO'S ARIADNE FARIES

dilemma dat zich op dat moment voordoet. Op een afstand bespiegelen is er niet bij; door onze vorm van theater maken worden de jongeren in het stuk getrokken.”

En wat zit er van jezelf in?

„Ik zie mezelf als een probleemoplosser. Geloof me, ik kan ook goed janken en mezelf lekker zelig voelen, echt. Maar dan komt toch het moment dat ik zeg: genoeg. Opstaan en doorgaan. Andere aanpak kiezen, nieuwe dingen proberen. Dat zit in dit stuk. Die vervelende maar noodzakelijke spiegel. En het moment dat het puur op jezelf gericht besef komt: 'okay, en wat nu...?'”

Je plaatst het individu dus helemaal centraal?

„Nee. Elke verandering begint bij jezelf, maar dat wil helemaal niet zeggen dat je er alleen voor

staat. Integendeel. Ik geloof echt in de gemeenschap, de wijk, projecten als Ban Barrio Bék. In mijn eigen leven waren er de kracht van een gemeenschap, maar ook de problemen en uitdagingen die het met zich meebrengt.”

Kun je een voorbeeld noemen?

„Al heel wat jaren leef ik van mijn werk als theatermaker, maar de inkomsten zijn onregelmatig. Soms ben ik afhankelijk van wat een ander mij geeft, en soms ben ik degene in mijn omgeving met het meeste brood op de plank. Op zo'n moment dat het meezit is het makkelijk om maar door te gaan in mijn eigen 'succes' en drukte, maar dat zijn eigenlijke momenten dat ik alert moet zijn op de behoeften van een ander. Ook dat zul je terugzien in de Ballade van Pluisje; wie staat er om je heen, wie ziet

jouw behoeften? En ben je zelf nog alert? Zie je het als iemand iets tekort komt?”

Wat kunnen de jongeren hiermee?

„Theater houdt een spiegel voor, het laat je naar je eigen situatie kijken. Met dit stuk hoop ik dat jongeren kunnen gaan inzien, of beter inzien, wat hun werkelijke behoeften zijn, vooral op emotioneel vlak. Dat zij gaan nadenken over hun eigen geluk, en of dat een kwestie van toeval is, iets dat je overkomt, zoals ook een vervelende situatie je kan overkomen. Wat we willen laten voelen is dat er meerdere kanten aan een situatie zitten, en dat iedereen en dus ook jongeren keuzemogelijkheden hebben. Misschien kun je het niet direct veranderen, je kunt altijd wel iets doen. Daarvoor willen we met ons publiek in gesprek.”

'De kracht van een gemeenschap, maar ook de problemen en uitdagingen die het met zich meebrengt', verwoord op een werkvel.

Newton met zijn ouders Orlando en Enid.

Vnr. Verlon Donker, Meliza Garmes en Benjamin Martis.

Première en schoolvoorstellingen

De premièrevoorstellingen vinden plaats op 9 en 10 augustus 2013 op de Skol Avansá Amador Nita aan de Pareraweg in Salina. Kaarten zijn verkrijgbaar voor 20 gulden bij Mensing's Caminada. De voorstelling begint om 20.00 uur en eindigt om ongeveer 21.15 uur. De voorstelling wordt gespeeld in het Papiaments. Er is een Nederlandse synopsis beschikbaar waarmee de voor-

stelling goed te volgen is. Na de première komt De Ballade van Pluisje naar scholen voor voortgezet onderwijs. De reguliere contactpersonen zijn hiervooreeds benaderd. Scholen of instellingen die zelf contact willen opnemen over het inplanen van een voorstelling kunnen bellen met Lou Nisbet, zakelijk leider van Teatro KadaKen, via 5102568, of e-mailen naar

inschrijvingkadakken@gmail.com.

De Ballade van Pluisje wordt gespeeld door Meliza Garmes, Verlon Donker en Benjamin Martis. Tekst en regie zijn in handen van Albert Schoobaar. De productie is mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van het Fonds Postmodernisme, Stichting Doen en het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Nederland.